

OM »EUROPEAN GROUP FOR THE STUDY OF DEVIANCE AND SOCIAL CONTROL« (»European Group«/»EG«)

AF JØRGEN JEPSEN

European Group består af praktikere og akademikere, som følger og vurderer udviklingen inden for området »social control« – især i relation til statens magtapparater og udviklingen i den hertil hørende ideologi – og som tager initiativer og modaktioner i forhold hertil. Dens medlemmer består af kritiske og aktive i de fleste europæiske lande. Gruppen afholder en årlig konference – hvert år i et nyt europæisk land, og med vekslende generelle temaer. Det har fra gruppens start (i 1973) også været et mål at bygge bro mellem intellektuel og politisk virksomhed. Således har deltagerne i konferencerne søgt at etablere forbindelse med venstreorienterede politiske grupper i værtslandene.

Målsætning:

European Group fungerer som forum for at stimulere teoretisk og politisk virksomhed og konkrete indsatser for reelt økonomisk og politisk demokrati, at fremme sociale bevægelser og at modarbejde repression.

Gruppen opmunterer til kritisk selvransagelse hos medlemmerne og arbejder på at fremme socialistiske og radikale alternativer som legitime studieområder inden for relevante undervisningsinstitutioner.

Gruppen lægger vægt på tæt og aktivt samarbejde mellem akademikere, praktikere og sociale bevægelser, og støtter disse i deres kamp for at overvinde den inerti, der skabes af gruppe-, klasse-, racemæssige, seksuelle og nationale grænser.

Historisk baggrund:

European Group holdt sin første konference i september 1973 i Impruneta, Italien. Konferencen blev afholdt for at koordinere et radikalt europæisk alternativ til den fremherskende konservative og positivistiske kriminologi. »Radikal« og alternativ kriminologi var blevet udviklet gennem 1960'erne i tilslutning til de initiativer, der udgik fra den norske fangeorganisation (KROM), de franske psykiatriske patienters union, radikale tyske jurister m.fl. For at overvinde den nationale isolation behøvede disse grupperinger et forum til at udveksle information, yde ideologisk opbakning og koordinere det teoretiske og praktiske arbejde på europæisk niveau.

Vigtigheden af et alternativt internationalt forum blev illustreret af de oplysninger om det militære kup i Chile, der fremkom lige før konferencen. Konferencedeltagerne deltog sammen med 15.000 andre i en demonstration i Firenze til støtte for solidaritet med de chilenske arbejderes modstandskamp. Disse begivenheder understregede kraftigt behovet for at konsolidere gruppen som støtte i ideologisk og praktisk henseende i kampen mod repressionen.

Siden den første konference, der styrkede fællesskabsfølelsen i gruppen, har EG holdt en årlig konference med vidt favnende diskussioner og papers. Emnerne har omfattet f.eks. straffeanstalter og fangebevægelser, psykiatri og social kontrol, politipraksis og procesuelle forhold, afvigelser og politik, den legale repressions skiftende karakter, intensiveringen af »indre sikkerhedsforanstaltninger« i hele Europa, samt statslig kontrol af forskning og undervisning på disse områder.

Man har bestræbt sig på at forbinde konferenceaktiviteterne med det enkelte års mødested, f.eks. gennem Bremen-konferencen i 1978 med terrorisme som tema, Derry, Nordirland 1981 med temaet »indre sikkerhed«, Helsinki 1981 med seksualpolitik, sociale bevægelser, staten og aktionsmulighederne, og Cardiff, Wales 1984, med temaet »ny teknologi«, bl.a. i forbindelsen med minearbejderstrejken. Endelig omhandlede konferencen i Hamburg i 1985 tendenserne til expansion i de europæiske (og andre) fængselsystemer med baggrund bl.a. i planerne for yderligere expansion i Hessen (BRD) og i Holland.

European Group's organisation:

EG administreres af en sekretær og en »steering committee«, hvori hvert deltagerland har en repræsentant. Disse repræsentanter vælges hvert år af pågældende nationale deltagere på konferencen. For 1985/86 er de nationale repræsentanter for Skandinavien: Martti Grönfors (Fi.), Sturla Falck (No), Karen Leander (Sve.) og Jørgen Jepsen (Dk).

Enhver der tilslutter sig EG's målsætning kan blive medlem ved at betale en årligt medlemsafgift (pt. 60 DM for normallønnede, 45 DM for deltidsbeskæftigede, og 30 DM for arbejdsløse og studerende). Afgiften er nødvendig for at finansiere arbejdet i EG, der er uafhængig og selvfinansierende.

Som vederlag for kontingentet får medlemmerne en reduktion i konferencegebyret og modtager årligt to nyhedsbreve og et eksemplar af de »working papers«, der produceres efter konferencen. Nyhedsbrevet danner basis for informationsudveksling og nærmere oplysninger om iværksatte modstrategier, tillige med oplysninger om tidligere og kommende konferencer.

»Working Papers of the European Group for the Study of Deviance and Social Control« udgives af en redaktionskomité, som hvert år vælges blandt medlemmerne af Steering Committee under konferencen. Eksemplarer af de tidligere rapporter kan fås ved at kontakte:

Paddy Hillyard, Department of Social Administration, 40 Berkekeley Square, Bristol BS8 1 HY, England (telf.: 0272-24161 – extension M244).

Rapport fra Hamburg konferencen, 12.-15. sept. 1985 med temaet:

Expansion of European Prison Systems

Konferencen indebar dels dokumentation og vurdering af data om fængsels(over)populationen i et større antal europæiske lande (og i USA – v/James Fox), dels overvejelser om baggrunden for konvergenser og divergenser i europæisk kriminalpolitik. Blandt de indflydelsesrige trends, der fremhævedes, er den hårdere bedømmelse af bestemte grupper og overtrædelser, længere varetægstider, øget brug af livstidsstraffe, ekstra straffe over allerede indsatte og brugen af korte straffe over for et stadigt voksende antal overtrædere, ikke mindst kvinder.

Variationer i kriminalitetshyppigheden kan ikke forklare de indbyrdes forskelle i fængselspopulationernes udvikling. Meget vigtigere er det generelle skift fra en kriminalpolitik med vægt på resocialisering og behandling og hermed sammenhængende reduktion af fængselspladserne til en expansionistisk politik med vægt på afskrækkelse, kontrol og indespærring af lovovertrædere. Yderligere vidnesbyrd om denne udvikling er omprioriteringen af de offentlige udgifter fra velfærdssiden til forsvar, politi og fængsler. Lejlighedsvis moralske og judicielle »panikker« – genereret og forstærket af massemediernes, regeringerne og retsvæsenet – har støttet disse omprioriteringer. Samtidig afleder de opmærksomheden fra mere relevante problemer. I en periode med økonomiske recession, høj arbejdsløshed og alvorlige sociale konflikter er regeringerne og deres støtter særligt ivrige efter at skabe et offentlig meningsklima, som accepterer iværksættelsen af strenge kontrolforanstaltninger. Resultatet er øget brug af fængsel, overfyldte fængsler og hårdere fængselsregimer.

På konferencen diskuteredes de forskellige expansionsfaktorer og -strategier og deres relation til modgående strømninger såsom bevægelserne for alternativer. De sidstnævnte forekommer generelt utilstrækkelige til at neutralisere de repressive strømninger. Selv i Holland planlægges nu en fordobling af fængselskapaciteten over en årrække og dermed afviklingen af de hidtidige liberale træk ved det hollandske fængselssystem. I en række andre lande giver den ændrede straffefilosofi og den hårdere kontrolholdning desuden anledning og støtte til øget brug af inhumane og repressive metoder og kontrolformer – øget isolation, hårdhændede ransagninger, utilstrækkelig lægelig behandling, brutalitet og uacceptable dødsfald.

Konferencen vedtog på baggrund af de fremlagte oplysninger en række resolutioner vedrørende de særlige problemer omkring varetægtsfanger, kvinder med børn i fængsel, »short sharp shock«-institutioner, samt om livstidsstraffen. Endelig betonedes en generel resolution de politiske aspekter af expansionstendenserne. Man fremhævede i denne forbindelse argumenterne imod at bygge nye fængsler. (I denne forbindelse peges på Thomas Mathiesens' »The arguments against building more prisons« fra UN-kongressen i Milano i august 1985, optrykt i NSfKs engelsksprogede publikation til bl.a. UN-brug).

Det besluttedes, at næste års konference skulle gå dybere ind i baggrunden for de omtalte kriminalpolitiske skift, herunder påvirkningen af den offentlige opinion gennem »moral panics« med heraf flydende alvorlige konsekvenser for de borgerlige frihedsrettigheder og retssikkerheden iøvrigt.

På konferencen fremlagdes en række papers, der kan rekvireres gennem koordinatoren, Phil Thomas, men som iøvrigt vil blive udgivet i konferencerapporten, der forventes udsendt i august 1986.

Fra den norske delegasjonen, (som besto av over 50 personer), er det laget noen enkelreferater som kan fås ved henvendelse til NSfK eller Sturla Falck (se adresse nedenfor):

Angelika Scaffi: Uro i Wendland. (15 s.).

Angelika Scaffi: Noen aspekter ved det vesttyske fængselsvesenet.

Denice Penic: Imprisonment of mothers and children in FRG.

Nacy: Marin Moerings' seminar »Recent Developments in the American Prison System«.

Svend Søyland: Alternativ havnetur.

Arne Harald Hansen: Olli Stålstøms seminar: AIDS, etablering af en ny moral.
 Torger: Den forbudte BBC filmen »Real Lives«, fra Nord Irland.
 Torger: Video fra Nord Irland om plastikkuler.

European Group for the Study of Deviance and Social Control
 afholder sin årlige konference for 1986 i Madrid, Spanien, med temaet:
 »Civil Rights, Public Opinion and the State«

Konferencen finder sted på Madrids Universitet i dagene 10.-14. september 1986 og arrangeres i samarbejde med det juridiske fakultet dér.

Kongressens udgangspunkt er den udhuling af »de borgerlige rettigheder« (frihedsrettighederne), der foregår i de fleste europæiske lande i disse år under indflydelse af politiske ændringer og af ændringer i offentlighedens holdning til kriminalitet og kriminelle, herunder intensiverede lov og orden-kampagner. De repressive apparater og frihedsindskrænkende strømninger får støtte fra en del af offentligheden, der mobiliseres gennem skræmmekampagner og angstskabende nyhedsformidling.

Konferencen vil nærmere undersøge denne skiften i politik på det nationale niveau og herunder se på kontinuitet og diskontinuitet i den politiske udvikling og i synet på afvigelser. Man vil herunder særligt beskæftige sig med »lov og orden«-spørgsmål, deres opståen og baggrund og de hermed sammenhængende trusler mod frihedsrettighederne på lovgivnings- og praksisplan.

I produktionen af den offentlige mening om kriminalitetsproblemerne medvirker repræsentanter for politik og statsmagt til repræsentation af billeder af afvigelser og sociale problemer, som repræsenterer en fordrejet virkelighedsopfattelse. En række »moraliske panikker« med emotionelt ladede overtoner og mediemæssigt sensationsprægede problembeskrivelser synes udviklet parallelt i de fleste europæiske lande; konferencen vil se særskilt på de enkelte debatter af denne art.

Som eksempler kan nævnes antagelser om kriminalitetsudviklingen, særligt såkaldte »kriminalitetsbølger« (crime waves), udviklingen inden for visse kriminalitetsformer: narkotikakriminalitet og gadevold, terrorisme m.v. Hertil kommer et voksende antal kollektive uroligheder med tilhørende oprustning af og omfattende indsats fra politistyrken, formering af særligt antiterrorpoliti, uropatruljer m.v. Endvidere indgår problemer omkring angst for og diskrimination af minoritetsgrupper og særlige livsformer – immigranter og flygtninge, seksuelle minoritetsgrupper, punkere, rockere og andre grupper med voldeligt præg, senest bl.a. i forbindelse med AIDS-hysteriet.

Oprustningen af det repressive apparat i ly af sådanne opinionsbølger og politiske krav om panikpræget handling giver anledning til akutte overvejelser om modstrategier, både på kort og langt sigt, strategier både på det lovgivningsmæssige og praksisorienterede område og i relation til den politiske og ideologiske debat på længere sigt, herunder kampen om og påvirkningen af den offentlige opinion.

Konferencen vil blive søgt gjort så billig som muligt, bl.a. i kraft af værternes velvilje. Der påregnes pt. en udgift for fuldtidsbeskæftigede på ca. 60 £ incl. overnatning og fortæring. Takket været opnået støtte kan der tilbydes særligt favorable vilkår for deltidsansatte (ca. 40 £), arbejdsløse og studerende (20 £). Priserne inkluderer endvidere medlemskab i EG for 1986, således at tilmeldte vil modtage gruppens nyhedsbrev og evt. oversigt over igangværende projekter.

Tilmelding og ansøgning om tilskud til den nationale repræsentation eller European Group, c/o Phil Thomas, 13 Dogo Street, Pontcana, GB – Cardiff, Wales.

De skandinaviske kontaktpersoner er:

Danmark: Jørgen Jepsen, Institut for Proces- og Kriminalvidenskab, Aarhus Universitet, DK-8000 Århus C, tel. 06 - 13 01 11, lok. 422.

Finland: Martti Grönfors, Lastenkodink 4 F 3, SF-00180 Helsinki.

Norge: Sturla Falck, Institutt for Kriminologi og Strafferett, Karl Johansgate 47, N-Oslo 2, tel. (02) 42 90 10.

Sverige: Karen Leander, Kriminologisk Institut, Stockholms Universitet, S-10961 Stockholm.